

Тема 5. Дидактичні основи діагностики та контролю якості навчального процесу

План

1. Поняття та засоби педагогічної діагностики
2. Контроль якості навчання та головні функції контролю знань
3. Дидактичні принципи, види й форми контролю та оцінювання знань
4. Види тестів та методика їх складання

«Наука починається тоді, коли починаються вимірювання»

Д.І.Менделєєв (1834-1907)

- Я.А.Коменський (1592-1670) - розумно і зважено користуватися своїм правом на оцінку
- К.Д.Ушинський (1824-1870) - форми контролю можуть пригнічувати розумову діяльність учнів

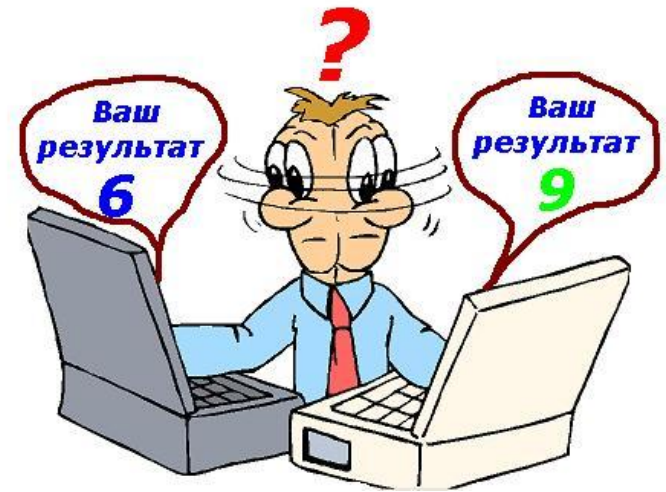
1. Поняття та засоби педагогічної діагностики

Діагностика (грец. diagnostikos – здатний розпізнати) – це система технологій, засобів, процедур, методик та методів висвітлення обставин, умов та факторів функціонування педагогічних об'єктів, перебігу педагогічних процесів, встановлення їх ефективності та наслідків

Засоби діагностики – це матеріальні і нематеріальні об'єкти отримання інформації про стан та розвиток навчального процесу

- Анкети
- Тести
- Спостереження
- Аналіз результатів
- Досвід роботи
- Результати контролю знань на різних етапах навчання
- Технічні засоби навчання

2. Контроль якості навчання та головні функції контролю знань

Педагогічний контроль – система перевірки результатів навчання та виховання студентів

Функції контролю

- **ДІАГНОСТИЧНА**
- **КОНТРОЛЮЮЧА**
- **НАВЧАЮЧА**
- **ВИХОВНА**
- **КЕРУЮЧА**
- **РОЗВИВАЛЬНА**
- **МЕТОДИЧНА**
- **ВИМІРЮВАННЯ ТА ОЦІНЮВАННЯ**

3. Дидактичні принципи, види й форми контролю та оцінювання знань

(за А. Алексюк , Ю. Бабанський)

ПРИНЦИПИ

- ІНДИВІДУАЛЬНОГО ПІДХОДУ
- СИСТЕМАТИЧНОСТІ ТА РЕГУЛЯРНОСТІ
- УРІЗНОМАНІТНЕННЯ ВИДІВ І ФОРМ КОНТРОЛЮ
- ВСЕОСЯЖНОСТІ
- ОБ'ЄКТИВНОСТІ
- ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОСТІ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ
- ЄДНОСТІ ВИМОГ

Види контролю знань

- Навчальний
- Поточний
- Рубіжний
- Підсумковий
- Контроль залишкових знань
- Державна атестація

Форми контролю

- САМОКОНТРОЛЬ
- ІНДИВІДУАЛЬНИЙ
- ФРОНТАЛЬНИЙ
- ГРУПОВИЙ

Методи контролю

- побічне спостереження
- усне опитування
- вправління
- програмований контроль
- письмові роботи
- тестування

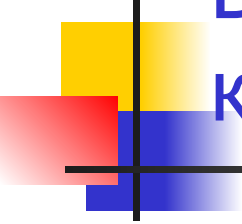

4. Види тестів та методика їх складання

Дидактичний (педагогічний) тест - система завдань специфічної форми, певного змісту, складності

Тестування – це метод вимірювання певних властивостей особи за допомогою тесту

Відмінність тестування від інших форм контролю

- об'єктивний спосіб оцінювання
- «об'ємний» інструмент
- гуманний інструмент - рівні умови - єдина процедура та критерії оцінювання
- «широкий» інструмент
- ефективний з економічної точки зору

Методичні вимоги до тестових завдань

- адекватність інструкції формі і змісту
- логічна форма висловлювання
- наявність неправильних відповідей (дистракторів)
- наявність місця для відповідей
- єдині правила оцінювання відповідей

Не рекомендується

- дискусійні запитання і відповіді
- громіздкі формулювання
- завдання зі складними розрахунками

Елементи тестового завдання

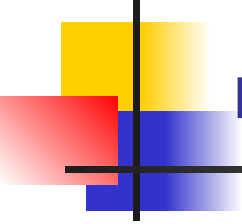
- інструкція
- завдання
- варіанти відповідей
- критерії оцінювання

Інструкція визначає, що слід робити

- «Відзначити правильну відповідь»
- «Вказати номери правильних відповідей»
- «Доповнити»
- «Встановити відповідність»
- «Встановити правильну послідовність»

Умова – це стимул для відповіді, що описує певну проблему і ставить завдання

- Запитання
- Наказова форма
- Позитивне формулювання

Наприклад

Визначте принцип навчання: «Розкриття причинно-наслідкових зв'язків явищ, процесів, подій; проникнення в суть явищ і подій; показ прогресу людських знань і науки та ознайомлення з методами науки, пізнання»

а) науковості

б) наочності

в) доступності

г) зв'язок з життям

д) врахування індивідуальних властивостей

Види завдань - тестів

1. Відкритої форми - відповіді формулює студент
2. Закритої форми - запитання та **варіанти відповідей**, одна або декілька із них правильні
 - Альтернативний
 - Вибірковий або варіативний
 - Послідовний або порядковий (тест-ранжування)
 - Конструктивний або тест-доповнення
 - Розподільний
 - Тест-зіставлення

Альтернативний тест

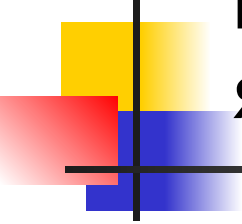
- складається з речення – визначити правильність чи неправильність - «правильно» чи «неправильно», «так» чи «ні»
- запитання передбачає 4 - 5 варіантів відповідей – одна правильна

Наприклад

Принцип науковості у навчанні передбачає розкриття причинно-наслідкових зв'язків явищ, процесів, подій; проникнення в суть явищ і подій; показ прогресу людських знань і науки та ознайомлення з методами науки, пізнання

1. *Правильно*

2. *Неправильно*

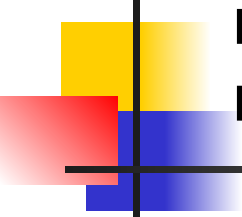

Вибірковий або варіативний тест - 10-12 варіантів відповідей на тестове завдання, з яких 6-8 відповідей правильні

Наприклад

Назвіть основні принципи дидактики вищої школи:

- 1. демократичність навчання та гуманізація*
- 2. науковість*
- 3. зв'язок теорії з практичною підготовкою*
- 4. наочність та диференційованість*
- 5. відкритість навчання*
- 6. систематичність і послідовність*
- 7. проблемність*
- 8. емоційність процесу навчання*

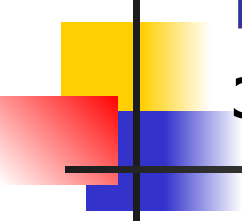

Послідовний або тест-ранжування - розташувати у правильній послідовності поняття, слова, визначення, технологічні операції

Наприклад

Встановити правильну послідовність. Структура лекційного заняття передбачає:

- 1. Оголошення теми та завдань*
- 2. Виклад навчальної інформації*
- 3. Мотивація навчальної діяльності*
- 4. Активізація навчальної діяльності*
- 5. Підсумок (висновки)*

Конструктивний або тест-доповнення - заповнення у тексті пропущених слів

Наприклад

Навчальна 1– логічно 2, 3 обґрунтований, послідовний і систематизований усний виклад певного 4 питання

1 -

2 -

3 -

4 –

Розподільний тест - розподіл ознак серед трьох чи більше понять

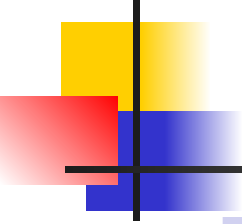
Наприклад

Розподіліть методи за їх дидактичними цілями:

- 1. За джерелом отримання інформації*
- 2. За логікою передачі інформації*
- 3. За характером пізнавальної діяльності*

Відповіді

1. пояснювально-ілюстративні
2. репродуктивні
3. словесні
4. наочні і т.д.

Тест-зіставлення - встановлення відповідності елементів однієї множини елементам другої

Назва функції семінарського заняття	Характеристика функції
1. Навчальна	1. Формування відповідальності, працездатності, виховання культури спілкування і мислення, прищеплення інтересу до вивчення конкретної дисципліни
2. Розвивальна	2. Поглиблення, конкретизація, систематизація знань
3. Виховна
4. Діагностично-корекційна	...

Критерії оцінювання

Оцінювання – визначення й вираження в умовних одиницях (балах), а також в оцінних судженнях викладача знань, умінь і навичок студентів відповідно до вимог навчальних програм

Критерії - опис того, що повинен зробити студент, щоб показати, що результат навчання досягнутий

Індивідуальне завдання

Розробити тести до одного з питань теми 3, 4 (Методика підготовки лекції, семінарського (практичного) заняття) відповідно до слайдів 18-23